Lietas Nr. A420253114
Lietas arhīva Nr. AA43-0604-16/6

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 26.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente K.Kalvāne,
tiesneši K.Berķis un L.Paegļkalna

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ un /pers. B/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, atzīstot, ka /pers. A/ un /pers. B/ ir Latvijas pilsoņi, sakarā ar /pers. A/ un /pers. B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 29.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēju /pers. A/ un /pers. B/ māte (Latvijas pilsone) 1941.gada 14.jūnijā no Latvijas tika deportēta uz Sibīriju. Pieteicēji piedzima un uzauga Krievijā, ir Krievijas pilsoņi.

Pilsonības likums paredzēja, ka Latvijas pilsoņiem un viņu pēcnācējiem, kuri laikā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1990.gada 4.maijam, glābdamies no PSRS un Vācijas okupācijas režīma terora, ir atstājuši Latviju kā bēgļi, tikuši deportēti vai minēto iemeslu dēļ nav varējuši atgriezties Latvijā un šajā laikā naturalizējušies ārvalstīs, ir tiesības līdz 1995.gada 1.jūlijam reģistrēties Iedzīvotāju reģistrā kā Latvijas pilsoņiem. Pieteicēji un viņu māte 1993.gadā reģistrējās kā Latvijas pilsoņi. Vienlaikus pieteicēji saglabāja Krievijas pilsonību, jo tiesiskais regulējums paredzēja, ka personām, kas kā Latvijas pilsoņi bija reģistrējušies līdz 1995.gada 1.jūlijam, var būt dubultpilsonība.

[2] 2003.gada 7. un 8.jūlijā pieteicēji Latvijas vēstniecībā Krievijā iesniedza iesniegumus par atteikšanos no Latvijas pilsonības. Tieslietu ministrs 2003.gada 18.septembrī izdeva rīkojumus, ar kuriem atzīts, ka pieteicēji zaudējuši Latvijas pilsonību, atsakoties no tās.

[3] 2013.gada 11.novembrī pieteicēji vērsās ar iesniegumiem Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē (turpmāk – pārvalde), lūdzot atzīt viņus par Latvijas pilsoņiem sakarā ar tiem pašiem apstākļiem, kuru dēļ pieteicēji ieguva Latvijas pilsonību 1993.gadā, proti, viņu māte 1941.gada 14.jūnijā deportēta no Latvijas un līdz 1990.gada 4.maijam nav atgriezusies Latvijā uz patstāvīgu dzīvi.

[4] Ar pārvaldes priekšnieka 2014.gada 12.februāra lēmumu Nr.95 un lēmumu Nr.96 kā administratīvo aktu galīgo noformējumu atteikts atzīt pieteicējus par Latvijas pilsoņiem.

Lēmumos, kuri saturiski ir vienādi, norādīts, ka situācijā, kad personai ir bijusi Latvijas Republikas pilsonība, bet persona no pilsonības ir atteikusies, tiesību normas nepieļauj atkārtotu personas atzīšanu par Latvijas pilsoni reģistrācijas kārtībā saskaņā ar Pilsonības likuma 8.^{1}pantu. Persona Latvijas pilsonību var iegūt vienīgi naturalizācijas kārtībā, ja vien nav pamata atjaunot Latvijas pilsonību saskaņā ar Pilsonības likuma 25.panta trešo daļu. Pieteicēji ir ieguvuši Krievijas pilsonību, attiecībā uz viņiem nav piemērojama Pilsonības likuma 25.panta trešā daļa. Nav konstatējami netipiski apstākļi, kas ļautu atkāpties no tiesību normā noteiktā.

Attiecībā uz pieteicēju norādīto, ka Latvijas vēstniecībā Krievijā pieteicēji 2003.gadā tika piespiesti atteikties no Latvijas pilsonības, kā arī viņi netika informēti par savām tiesībām un saņēma solījumu nākotnē bez problēmām atgūt Latvijas pilsonību, norādīts, ka pārvaldei nav kompetences vērtēt citas iestādes faktiskās darbības pamatotību un likumību. Pārvaldes rīcībā nav neviena dokumenta, kas apliecinātu pieteicēju norādītos apstākļus. Pieteicēji ar savu parakstu uz iesniegumiem apliecināja, ka vēlas atteikties no Latvijas pilsonības. Ja pieteicēji no Latvijas pilsonības atteicās Latvijas iestāžu un amatpersonu prettiesiskas rīcības dēļ, pieteicējiem bija iespējams apstrīdēt un pārsūdzēt pret viņiem vērsto rīcību un lēmumus.

[5] Pieteicēji vērās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Pieteicēji atteicās no Latvijas pilsonības, jo Latvijas vēstniecībā Krievijā viņiem paskaidroja, ka nav pieļaujams, ka viņiem ir dubultā pilsonība. Vēstniecības darbinieki apgalvoja, ka, lai pieteicēji varētu ieceļot Latvijā, viņiem vai nu jāatsakās

no Krievijas pilsonības un jāieceļo ar Latvijas pilsoņa pasi vai jāatsakās no Latvijas pilsonības un jāsaņem iebraukšanas vīza kā Krievijas pilsoņiem. Tā kā normatīvais regulējums pieļāva dubultās pilsonības esamību, vēstniecības darbinieku norādes bija kļūdainas. Pieteicējiem arī tika apsolīts, ka Latvijas pilsonību būs iespējams atjaunot, ja viņi to vēlēsies un ja viņi atteiksies no Krievijas pilsonības. Bija skaidrs iestādes izteikums par dubultpilsonības nepieļaujamību un iespēju Latvijas pilsonību atjaunot, tas pieteicējiem radīja aizsargājamu tiesisko paļāvību.

To, ka pieteicēji atteicās no Latvijas pilsonības tikai pamatojoties uz vēstniecības darbinieku kļūdainajiem izteikumiem, pierāda šādi apstākļi: 1) pieteicēji regulāri apmeklēja Latviju, lai pārvaldītu atgūto (denacionalizēto) īpašumu un apkoptu Rīgā apglabāto pieteicēju piederīgo kapavietas; 2) pieteicēji un viņu māte vienlaicīgi tika izsaukti uz vēstniecību, lai uzrakstītu iesniegumu par atteikšanos no Latvijas pilsonības; 3) iesniegumi par atteikšanos no pilsonības bija jau iepriekš sastādīti (to apstiprina tas, ka iesniegumos ir norādīta nepareiza /pers. A/ dzīvesvietas adrese), pieteicējiem nebija iespējams iesniegumu saturu apspriest, grozīt; 4) neskatoties uz to, ka pieteicēji nepārvalda latviešu valodu, viņiem netika pārtulkots iesniegumu saturs; 5) /pers. A/ bija spiests pieprasīt un saņemt kārtējo Latvijas iebraukšanas vīzu jau 2003.gada 3.decembrī, proti, uzreiz pēc atteikšanās no tās pilsonības, kas viņam garantētu bezvīzu režīmu.

[5.2] Pārsūdzētie lēmumi pamatoti ar Pilsonības likuma 23.panta pirmo, otro, trešo un sesto daļu. Apstākļi, kādos pieteicēji atteicās no Latvijas pilsonības, izslēdz iespēju pārvaldei piemērot Pilsonības likuma 23.panta pirmo daļu, pārvalde arī nevarēja piemērot panta otro un trešo daļu. Pieteicēji nesaņēma citas valsts pilsonību pēc Latvijas pilsonības saņemšanas. Krievijas pilsonība viņiem tika piešķirta jau iepriekš. Turklāt Pilsonības likuma 8.[1]panta 3.punktā ir norādīts, ka deportēto pilsoņu pēcteči drīkst saglabāt dubultpilsonību. Līdz ar to pārvalde nepareizi piemēroja Pilsonības likuma 23.panta sesto daļu.

[5.3] Pieņemot sākotnējos lēmumus, pārvalde neuzklausīja pieteicējus.

[6] Pārvalde rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka pieteikums nav pamatots, ievērojot pārsūdzētajos lēmumos ietvertos argumentus un ņemot vērā turpmāk norādītos argumentus.

[6.1] Nav pamatota atsaukšanās uz aizsargājamu tiesisko paļāvību. Pieteicēji nav iesnieguši pierādījumus, kas apliecinātu Latvijas vēstniecības darbinieku skaidrus izteikumus par dubultpilsonības aizliegumu vai apsolījumu par iespējām pieteicējiem nākotnē atjaunot Latvijas pilsonību, ja pieteicēji atteiksies no Krievijas pilsonības.

[6.2] Pat tad, ja pieteicēju norādītie izteikumi tika izteikti, pieteicēju paļāvība nav aizsargājama. Saskaņā ar tobrīd spēkā esošo Pilsonības likuma pārejas noteikumu 1.punktu noteiktām personām (arī pieteicējiem) dubultpilsonība bija pieļaujama. Līdz ar to nav saprotams, kā Latvijas vēstniecība pieteicējiem varēja norādīt uz dubultpilsonības nepieļaujamību. Latvijas vēstniecības darbinieku izteikumi, ja tādi bijuši, jebkurā gadījumā ir attiekušies uz Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas robežas šķērsošanas kārtību, nevis pilsonību. Latvijas konsulāro un diplomātisko iestāžu kompetencē neietilpst ar Latvijas pilsonību saistīti jautājumi.

[6.3] To, ka pieteicēji apzinājās, kāda satura iesniegumu viņi iesniedz vēstniecībā (par atteikšanos no Latvijas pilsonības), apliecina viņu paraksti uz iesniegumiem, Krievijas Federācijas pilsoņu pases uzrādīšana un valsts nodevas maksājumu veikšana.

[6.4] Pieteicēji savu viedokli izteica sākotnējo lēmumu apstrīdēšanas iesniegumos.

[7] Ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 29.decembra spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[7.1] Lietā ir jānoskaidro, vai ir pamatots pieteicēju prasījums par viņu atzīšanu par Latvijas pilsoņiem reģistrācijas kārtībā saskaņā ar Pilsonības likuma 8.[1]pantu vai atjaunojot viņiem Latvijas pilsonību.

[7.2] No Pilsonības likuma 9.panta pirmās daļas un pārejas noteikumu 1.punkta (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 30.septembrim*) redzams, ka līdz 2013.gada 30.septembrim Pilsonības likums paredzēja vispārēju dubultpilsonības aizliegumu ar izņēmumu attiecībā uz tām personām, kas bija reģistrējušās kā Latvijas pilsoņi līdz 1995.gada 1.jūlijam.

2013.gada 1.oktobrī spēkā stājās grozījumi Pilsonības likumā, ievērojami paplašinot to personu loku, kurām, esot Latvijas pilsoņiem, ir pieļaujama dubultā pilsonība, kā arī tika grozīts (vienkāršots) pilsonības iegūšanas un naturalizēšanās process. Likums cita starpā tika papildināts ar 8.[1]pantu, kura pirmā daļa noteic, ka, ja persona, kura bija Latvijas pilsonis 1940.gada 17.jūnijā, vai šādas personas pēcnācējs iesniedz apliecinājumu tam, ka laikā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1990.gada 4.maijam tā atstājusi Latviju, glābdamās no PSRS vai Vācijas okupācijas režīma vai tikusi deportēta un minēto iemeslu dēļ līdz 1990.gada 4.maijam nav atgriezusies Latvijā uz pastāvīgu dzīvi, tad šī persona un tās pēcnācējs saglabā tiesības reģistrēties par Latvijas pilsoni. Panta trešā daļa paredz, ka, reģistrējoties par Latvijas pilsoni, personai var izveidoties dubultā pilsonība.

[7.3] Pieteicēji vēlas, lai viņi kā trimdinieku pēcteči tiktu uzņemti Latvijas pilsonībā reģistrācijas kārtībā, proti, saskaņā ar Pilsonības likuma 8.[1]pantu.

Izlasot Pilsonības likuma 8.[1]pantu, pirmšķietami varētu saprast, ka, ja vien persona atbilst 8.[1]pantā paredzētajiem kritērijiem, tai likums piešķir iespēju jebkurā laikā reģistrēties kā Latvijas pilsonim, saglabājot citas valsts pilsonību, un nekādi citi ierobežojumi šīs iespējas izmantošanai nepastāv. Tomēr, analizējot likumprojekta anotāciju, secināms, ka ar minēto normu pēc būtības ir atjaunots tāds tiesiskais regulējums, kāds attiecībā uz trimdinieku reģistrēšanos Latvijas pilsonībā bija tām personām, kuras reģistrējās līdz 1995.gada 1.jūlijam, lai tādējādi veicinātu to trimdinieku pēcteču

reģistrēšanos par Latvijas pilsoņiem, kuri pirms tam dubultpilsonības ierobežojuma dēļ bija izvēlējušies par labu citas valsts, nevis Latvijas pilsonībai. Normas mērķis nav veicināt to trimdinieku vai viņu pēcteču reģistrāciju, kuri pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas Latvijas pilsonību vienreiz jau ir ieguvuši reģistrācijas kārtībā, bet pēc tam to zaudējuši atsakoties.

Par to liecina arī Pilsonības likuma 23.panta pirmā daļa, kurā pēc grozījumiem tika saglabāts iepriekšējais regulējums, paredzot, ka Latvijas pilsonim, kurš ir arī citas valsts pilsonis vai kuram citas valsts pilsonība tiek garantēta, ir tiesības atteikties no Latvijas pilsonības. Vienlaikus 23.pants tika papildināts ar sesto daļu, kura noteic, ka personu, kura iesniegusi iesniegumu par atteikšanos no Latvijas pilsonības saskaņā ar šā panta pirmo, otro un trešo daļu un zaudējusi Latvijas pilsonību, var uzņemt Latvijas pilsonībā tikai naturalizācijas kārtībā.

Līdz ar to atzīstams, ka tiesību norma, kura regulē trimdinieku vai viņu pēcteču vispārējās tiesības reģistrēties kā Latvijas pilsoņiem (likuma 8.[1]pants), ir vispārēja norma, kas, pirmkārt, tika iekļauta likumā ar mērķi dot iespēju kā Latvijas pilsoņiem reģistrēties tiem trimdiniekiem vai viņu pēctečiem, kuri nebija to paspējuši izdarīt līdz 1995.gada 1.jūlijam un pēc tam to nebija darījuši noteikto ierobežojumu dēļ, un, otrkārt, kurus ierobežo Pilsonības likuma 23.panta sestajā daļā ietvertā speciālā tiesību norma. Tas nozīmē, ka uz pieteicējiem nav attiecināmas Pilsonības likuma 8.[1]pantā paredzētās tiesības reģistrācijas kārtībā atkal kļūt par Latvijas pilsoņiem, jo viņi pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas jau bija uzņemti Latvijas pilsonībā, bet Latvijas pilsonību zaudēja, no tās atsakoties.

[7.4] Pieteicēji uzskata, ka viņu gadījumā ir pieļaujams nepiemērot Pilsonības likuma 23.panta sesto daļu tiesiskās paļāvības aizsardzības principa dēļ. Lai atzītu, ka personai ir radusies aizsargājama tiesiskā paļāvība, ir secīgi jāatbild uz šādiem jautājumiem: 1) vai bija uz ko paļauties (skaidrs iestādes izteikums); 2) vai attiecīgā persona uz to tiešām paļāvās; 3) vai personas paļāvība konkrētajā gadījumā ir aizsardzības vērta.

[7.4.1] Pieteicēji paskaidroja, ka vēstniecības darbinieki norādīja uz dubultpilsonības nepieļaujamību un iespēju vienkārši atgūt Latvijas pilsonību. Pieteicēji neapsvēra vajadzību pārbaudīt izteikumu pareizību un neprasīja izskaidrot, uz kādu normu pamata darbinieki izdarīja secinājumu par dubultpilsonības nepieļaujamību. Pēc tam pieteicēji nepārbaudīja, vai vēstniecības darbinieki pamatoti lika atteikties no Latvijas pilsonības. Iesnieguma par atteikšanos no pilsonības saturu viņiem neiztulkoja krievu valodā.

Lai gan pieteicēji paskaidrojumus tiesas sēdē apliecināja ar zvērestu un citu pierādījumu par to, kas tieši pieteicējiem vēstniecībā tika teikts, nav, tiesa, uzklausot pieteicējus tiesas sēdē un ņemot vērā viņu paskaidrojumu sniegšanas veidu, tic, ka pieteicēji viņiem 2003.gadā Latvijas vēstniecībā Krievijā sniegto informāciju ir uztvēruši tieši tā, kā izklāstīja tiesai. Tomēr, ņemot arī vērā, ka ir pagājuši vairāk kā 10 gadi un informācija pieteicējiem sniegta mutiski, nevar izslēgt, ka pieteicēji informāciju uztvēra un atceras citādāk, kā to domāja vēstniecības darbinieki. Izskatāmajā lietā nav iespējams noskaidrot, ko tieši vēstniecības darbinieki pieteicējiem teica.

[7.4.2] Pat ja pieņem, ka Latvijas vēstniecības darbinieku sniegtā informācija bija tieši tāda, kā to atceras pieteicēji, šie izteikumi nevarēja pieteicējiem radīt aizsargājamu tiesisko paļāvību, jo tiesiskās paļāvības aizsardzības principa kontekstā ir būtiski, lai izteikumu būtu izteikusi kompetentā iestāde, kura ir tiesīga pieņemt ar konkrēto jautājumu saistītus lēmumus. Pilsonības jautājumos saistošu, skaidru un nepārprotamu informāciju var dot tikai iestāde, kuras kompetencē ir ar pilsonību saistītu lēmumu pieņemšana. Pieteicējiem, kuri 1993.gadā jau bija kārtojuši ar pilsonības iegūšanu saistītus jautājumus, bija zināms, ka iestāde, kas risina ar pilsonību saistītus jautājumus, ir Naturalizācijas pārvalde (šobrīd – pārvaldes struktūrvienība). Latvijas vēstniecībām ārvalstīs nav kompetences risināt ar Latvijas pilsonības iegūšanu vai atņemšanu saistītus jautājumus, vēstniecības attiecībās ar iestādēm pilda tādu kā „pastkastītes" funkciju. Pieteicējiem bija kritiski jāvērtē vēstniecības darbinieku izteikumi attiecībā uz pilsonību.

Vēl jo vairāk – pieteicēji zināja, ka 1993.gadā viņi, būdami Krievijas pilsoņi, Latvijas pilsonību ieguva tiesiski. Ja vēlāk viņiem kāds Latvijas vēstniecībā apgalvo, ka dubultpilsonība nav pieļaujama, viņiem šāds apgalvojums, pat ja tā prettiesiskums nebija acīmredzams, bija jāvērtē kritiski un aktīvi jārīkojas, lai pierādītu savas tiesības uz dubultpilsonību. Pieteicējiem būtu vismaz jānoskaidro, uz kāda tiesiska pamata iestāde pieprasa no viņiem to, ko viņi pēc brīvas gribas nevēlas darīt, kā arī jānoskaidro, vai iestādes dotās norādes ir iespējams apstrīdēt un vai viņi no Latvijas pilsonības atteicās pamatoti. Pieteicējs norādīja, ka neilgi pēc atteikšanās no Latvijas pilsonības devās uz Latviju, tātad viņam bija iespējams iegūt informāciju par iespējām iebilst pret Latvijas pilsonības zaudēšanu. Pieteicēji neko savu tiesību aizsardzībai nedarīja.

[7.4.3] Nav nozīmes tam, ka pieteicēji paši neaizpildīja iesniegumu par atteikšanos no pilsonības un viņiem neesot nodrošināts pilnīgs iesnieguma satura tulkojums, jo no pieteicēju paskaidrojumiem ir nepārprotami skaidrs, ka pieteicēji apzinājās, ka, parakstot šo iesniegumu, viņi atsakās no Latvijas pilsonības.

Apkopojot minēto, atzīstams, ka apstākļi, kādos pieteicēji atteicās no Latvijas pilsonības, nav tādi, kuros pieteicējiem būtu radusies aizsardzības vērta tiesiskās paļāvība, kas šobrīd ļautu atkāpties no Pilsonības likuma 23.panta sestās daļas ierobežojuma attiecināšanas uz pieteicējiem.

Vienlaikus pieteicēji nepamatoti atsaucas uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu saistībā ar 2003.gadā Latvijas vēstniecības darbinieku pieteicējiem paustajiem apsolījumiem, ka pieteicēji jebkurā laikā varēs Latvijas pilsonību atjaunot, ja vien viņi atteiksies no Krievijas pilsonības, jo pieteicēji vēlas panākt, ka viņiem tiek nodrošināta Latvijas pilsonība, neatsakoties no Krievijas pilsonības.

[7.5] Pieteicēju pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka gadījumā, ja nav atzīstamas pieteicēju tiesības atgūt Latvijas pilsonību reģistrācijas kārtībā, būtu apsverams, vai uz pieteicējiem nevar attiecināt Pilsonības likuma 25.panta normas, kas paredz Latvijas pilsonības atjaunošanu tām personām, kuras no Latvijas pilsonības atteikušās.

Pilsonības likuma 25.pants dod iespēju atjaunot Latvijas pilsonību tām personām, kuras Latvijas pilsonību zaudēja

(atsakoties vai ar tiesas spriedumu) saistībā ar citas valsts pilsonības iegūšanu. Pieteicēji bija Krievijas pilsoņi pirms viņi atteicās no Latvijas pilsonības. Turklāt norma paredz iespēju atjaunot pilsonību tikai tādām personām, kuras Latvijas pilsonību zaudējušas saistībā ar to, ka ir ieguvušas Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalsts, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts, Austrālijas Savienības, Brazīlijas Federatīvās Republikas, Jaunzēlandes vai tādas valsts, ar kuru Latvija noslēgusi līgumu par dubultās pilsonības atzīšanu, pilsonību. Tādējādi Pilsonības likuma 25.panta trešā daļa nav attiecināmi uz pieteicējiem.

[8] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicēji iesniedza apelācijas sūdzību.

Pieteicēji norāda, ka no Pilsonības likuma mērķa un burta izriet – ja persona atbilst likuma 8.[1]panta kritērijiem, tai ir laika ziņā neierobežotas tiesības atkārtoti reģistrēties par Latvijas pilsoni, saglabājot citas valsts pilsonību, pat ja persona Latvijas pilsonību bija ieguvusi reģistrācijas kārtībā, bet pēc tam to zaudējusi. Pieteicējiem radās aizsargājama tiesiskā paļāvība, kura ir pamats atzīt pieteicēju tiesības atgūt Latvijas pilsonību reģistrācijas kārtībā. Proti, tiesa atzina, ka bija skaidrs vēstniecības izteikums par dubultpilsonības nepieļaujamību un solījums par pilsonības atjaunošanas iespējām nākotnē. Lietas apstākļi liecina, ka pieteicēji kā likumpaklausīgi pilsoņi paļāvās uz valsts varas pārstāvju izteikumu, pieteicējiem trūka spēju, zināšanu un resursu, lai nedēļas laikā [vēstniecības darbinieku norādītais laiks, kurā bija jāizlemj, vai atteikties no pilsonības] izvērtētu izteikumu tiesiskumu. Tiesa nepareizi konstatēja, ka izteikumus nesniedza kompetentā iestāde, jo vēstniecība pārstāv visas iestādes, vēstniecībai ir jānodrošina Latvijas pilsoņu aizsardzība ārvalstīs, vēstniecības Krievijā vicekonsuls apgalvoja, ka vēstniecības darbinieki ir iestādes pārstāvji, kuri pilnvaroti izpildīt iestādes tiesībpolitiku pilsonības jautājumā.

Tiesa neizmantoja iespēju Pilsonības likuma 25.panta trešo daļu tulkot viedā, kas ļautu atjaunot pilsonību reģistrācijas kārtībā cilvēkiem, kuri no tās atteikušies. Normas subjekti ieguva citu valstu pilsonību apmaiņā pret Latvijas pilsonību. Būtu taisnīgi normu attiecināt arī uz tiem trimdiniekiem, kuriem nebija iespēju izlemt par valsti, kur būs viņu dzīvesvieta. Jāpieļauj normas attiecināšana arī uz Krievijas pilsoņiem.

Tiesa nevērtēja pieteicēju argumentus par to, ka viņi administratīvajā procesā iestādē netika uzklausīti.

[9] Pārvalde rakstveida paskaidrojumā norāda, ka apelācijas sūdzība nav pamatota, ievērojot pārsūdzētajos lēmumus ietvertos argumentus un iepriekš paskaidroto.

Papildus pārvalde norādīja, ka tiesa spriedumā motivēja, kāpēc pieteicēji nevar atkārtoti reģistrēties kā Latvijas pilsoņi – to ierobežo Pilsonības likuma 23.panta sestajā daļā noteiktais, ka šādos gadījumos personu var uzņemt Latvijas pilsonībā tikai naturalizācijas kārtībā. Tāpat ir pareizi tiesas apsvērumi par to, kāpēc pieteicēji nepamatoti atsaucas uz tiesiskās paļāvības principu – pat ja bija Latvijas vēstniecības Krievijā darbinieku izteikums par dubultpilsonības nepieļaujamību un apsolījums par pilsonības atjaunošanu, tas izteikts, pārkāpjot savu kompetenci un bija pretrunā ar normatīvo regulējumu, kas skaidri paredzēja, ka dubultā pilsonība ir pieļaujama, par ko arī paši pieteicēji līdz 2003.gadam bija pārliecināti, un noteica, kādos gadījumos pilsonību var atjaunot.

Pieteicēji nepamatoti paplašina Pilsonības likuma 25.panta trešās daļas saturu, kas ir pretēji normas mērķim un likumdevēja gribai.

[10] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu Administratīvā apgabaltiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[11] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēju apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[12] Pieteicēji vērsās pārvaldē, jo vēlējās panākt, ka pārvalde atzīst viņus par Latvijas pilsoņiem reģistrācijas kārtībā.

No lietas materiāliem, tostarp apelācijas sūdzības, izriet vairāki, savā ziņā pat pretrunīgi, apgalvojumi par to, kāpēc pieteicējiem būtu atzīstamas tiesības reģistrēties kā Latvijas pilsoņiem. Proti, pieteicēji uzskata, ka viņiem ir tiesības atkārtoti reģistrēties kā Latvijas pilsoņiem saskaņā ar Pilsonības likuma 8.[1]pantu, jo norma to tieši paredz. Vienlaikus apelācijas sūdzībā norādīts, ka pieteicējiem ir tiesības atkārtoti reģistrēties kā Latvijas pilsoņiem, pamatojoties uz aizsargājamu tiesisko paļāvību, respektīvi – reģistrēties kā Latvijas pilsoņiem pieteicējiem radušās aizsargājamas tiesiskās paļāvības dēļ, bet ne tāpēc, ka to paredz tiesību norma. Papildus apelācijas sūdzībā norādīts, ka uz pieteicējiem ir attiecināma Pilsonības likuma 25.panta trešā daļa, kas paredz tiesības atjaunot Latvijas pilsonību reģistrācijas kārtībā, ja persona no tās iepriekš ir atteikusies.

Izvērtējot pirmās instances tiesas spriedumu, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pirmās instances tiesa ir izvērtējusi visus pieteicēju izvirzītos argumentus. Tiesa, vadoties no tiesību normās noteiktā, ir skaidri un izvērsti pamatojusi, kāpēc pieteicēji nevar atkārtoti tikt reģistrēti kā Latvijas pilsoņi Pilsonības likuma 8.[1]panta kārtībā. Tāpat tiesas spriedumā izvērsti motivēts, kāpēc pieteicēji nevar atkārtoti tikt reģistrēti kā Latvijas pilsoņi, pamatojoties uz tiesiskās paļāvības principu. Tiesa arī izvērsti motivējusi, kāpēc uz pieteicējiem nav attiecināms Pilsonības likuma 25.panta trešās daļas regulējums.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas

sprieduma motivācijai un atkārtoti tos pašus argumentus nenorāda.

[13] Pirmās instances tiesa nav vērtējusi pieteicēju argumentu par viņu neuzklausīšanu iestādē.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmo daļu nelabvēlīga administratīvā akta izdošanas gadījumā iestādei ir jāuzklausa tā adresāts. Pieteicēji pirms sākotnējo lēmumu pieņemšanas netika uzklausīti.

Taču, kā pārvalde pareizi norādīja paskaidrojumā pirmās instances tiesai, administratīvo tiesu praksē ir atzīts, ka tiesības tikt uzklausītam netiek pārkāptas, ja personai tiek dotas tiesības izteikt savu viedokli apstrīdēšanas stadijā (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta rīcības sēdes 2008.gada 14.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA605/2008 10. punktu un 2009.gada 3.marta sprieduma lietā Nr.SKA-31/2009 8.punktu*). Tā kā pieteicēji visus iebildumus par sākotnējos lēmumos konstatētajiem apstākļiem un piemērotajām tiesību normām varēja un arī izteica sākotnējo lēmumu apstrīdēšanas iesniegumos, nav pamata secināt, ka pieteicēju tiesības uz viedokļa izteikšanu nebija nodrošinātas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ un /pers. B/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, atzīstot, ka /pers. A/ un /pers. B/ ir Latvijas pilsoņi.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente K.Kalvāne
Tiesneši K.Berķis
L.Paegļkalna